

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.16.10

**Inventaris van het archief van de Staatscommissie
belast met het Onderzoek omtrent de Verbetering
van de Waterweg langs Rotterdam naar Zee, 1877-
1884**

W.F.M. Brieffies

Nationaal Archief, Den Haag 1973

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Inhoud.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Commissie Waterweg

Archiefbloknummer:

W23138

Omvang:

24 inventarisnummer(s)0,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Staatscommissie belast met het Onderzoek omtrent de Verbetering van de Waterweg langs Rotterdam naar Zee

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van de commissie bevat onder meer stukken betreffende waterhoogten en waterverplaatsing en scheepvaartbewegingen. Verder ook notulen, correspondentie, verslagen en nota's en documentatie.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Commissie Waterweg, nummer toegang 2.16.10, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Cie. Waterweg, 2.16.10, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Op 21 augustus 1858 werd door de Raad van de Waterstaat een rapport uitgebracht over de algemene verbetering van de waterweg langs Rotterdam naar zee. Op de achtergrond speelde de overweging, dat aanleg van spoorwegen weinig zou baten als het daarmee te bevorderen internationale verkeer niet door invoer van buitenaf werd gevoed een grote rol. De grootste handelssteden Amsterdam en Rotterdam moesten daarom voor moderne schepen met grote diepgang toegankelijk worden gemaakt.

Men bracht het plan onder in artikel 2 van het wetsontwerp: "Kanaal door Holland op zijn smalst en verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee". Twee keer is het wetsontwerp ingediend en weer ingetrokken. Het derde wetsontwerp, ingediend in 1862, is op 24 januari 1863 aangenomen.

Men begon aan het werk volgens de plannen van de Raad van de Waterstaat. De duur schatte men op 5 jaar; de begroting voor het hele werk was ƛ. 6.300.000,-. De regering achtte het plan niet geschikt voor uitvoering in concessie.

Toen in 1869 het geld bijna op en het werk nog niet voltooid was, zijn de plannen gewijzigd. Men zou de dammen in zee iets korter, het kanaal daarentegen aanzienlijk breder maken. In de volgende jaren bleek telkens meer geld nodig te zijn, wat vooral werd veroorzaakt, doordat het uitstromende water het kanaal minder diep uitschuurde dan was verwacht, zodat men zijn toevlucht tot baggermolens moest nemen. Bovendien besloot men in 1873 de dammen toch te verlengen, opdat het meegevoerde zand in de hoofdstroom kon komen.

Toen bij de behandeling van de begroting voor 1877 bleek, dat er gelden waren uitgetrokken voor de verbreding van de Hoek van Holland gingen er in de Kamer stemmen op, om een raad van deskundigen bijeen te roepen die over de verdere plannen zou kunnen oordelen. Zo werd bij Koninklijk Besluit van 4 december 1877, nummer 1 een staatscommissie ingesteld die zou moeten onderzoeken, of de verbetering van de waterweg van Rotterdam naar zee nog kon worden uitgevoerd volgens artikel 2 van de wet van 24 januari 1863.

Indien dit het geval was, hoe zou men het werk dan zo spoedig mogelijk kunnen voltooien, en indien de plannen veranderd moesten worden, wat waren dan deze veranderingen?

Tot leden van deze commissie werden benoemd:

- J.D.Fransen van de Putte, voorzitter
- Jhr.G.F.van Tets
- Mr.P.L.F.Blussé
- Ir.H.S.J.Rose
- IrJ.A.A.Waldorp
- Ir.J.F.W. Conrad
- Dr.E.F.van Dissel
- Kapitein ter Zee P.J.Buyskes
- Kapitein-Luitenant ter Zee P.Roodzant
- W.van der Hoeven
- Tot secretaris werd benoemd mr.W.F.C. van Doorn.

Aan de met de uitvoering van de werken van de Rotterdamse waterweg belaste inspecteur van de waterstaat, ir.P.Caland, was opgedragen alle inlichtingen te verschaffen, die de commissie zou wensen.

Toen van de kant van het ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid de vraag werd gesteld, of de commissie met haar werkzaamheden reeds zo ver gevorderd was, dat spoedig een verslag kon worden tegemoet gezien, besloot deze tot een voorlopig verslag. De stroommetingen en de waarnemingen betreffende de loop der getijden op de Maas waren namelijk onder zulke buitengewone omstandigheden verricht (gedurende het hele voorjaar van 1878 had zich hoog opperwater voorgedaan), dat men de uitkomsten van die waarnemingen niet tot grondslag wilde nemen voor een uit te brengen eindverslag. Het voorlopig verslag werd uitgebracht op 20 december 1878.

Het eindverslag, gedateerd 10 juli 1880, werd op 31 juli door de minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan de Koning aangeboden. De staatscommissie kwam blijkens het notulenboek na 5 april 1881 niet meer bijeen. Ze is op 8 augustus 1896 bij K.B. ontbonden.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Op welke wijze en wanneer het Algemeen Rijksarchief dit commissie-archief heeft ontvangen, kon niet worden nagegaan.

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Wat de volledigheid van het archief betreft: de bijlagen bij het eindverslag bleken, na vergelijking met het in het archief van het ministerie van Verkeer en Waterstaat berustende exemplaar, bijna geheel te ontbreken.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Van een oude orde in het archief was geen sprake, zodat een nieuwe structuur is aangebracht.

Het archief werd in september 1973 geïnventariseerd door W.F.M. Brieffies, stagiair bij de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

- 1** Missive van de minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid ten geleide van het Koninklijk Besluit van 4 december 1877 nummer 1, houdende de instelling van de Staatscommissie Rotterdamse Waterweg.
1877 2 stukken
- 2-4** Notulen.
- 2** Notulenboek. 1877-1881, 1 deel
- 3** Uittreksel uit de notulen van de vergadering van 15 juni 1878 1878, 1 omslag
- 4** Notulen van de vergaderingen der sub-commissie technische zaken. Concepten en minuten. 1878, 2 katernen
- 5-13** Ingekomen en minuten van uitgaande stukken.
1877-1881 en z.j.
- 5** Ingekomen brieven van de leden en minuten van uitgaande brieven aan de leden. Met agenda. 1877-1880, 1 omslag
- 6** Lijsten met waterhoogten, samengesteld door de inspectie loodswezen 4e en 5e district te Hellevoetsluis. 1877-1880, 1 pak
- 7** Ingekomen stukken van en minuten van uitgaande stukken aan het ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid. 1877-1881, 1 pak
- 8** Lijsten met resultaten der waarnemingen van de waterverplaatsing bij eb en vloed op 11 en 12 april 1878 op de Nieuwe Maas, de Oude Maas boven en beneden 't Spui, het Spui, het Scheur en de Botlek, overgelegd door ir. J. Kluit. Afschriften. 1878, 2 stukken
- 9** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan de heer I. J. van Rietschoten, directeur van de Rotterdamsche Ballastmaatschappij. 1878, 1 omslag
- 10** "Nota betreffende de resultaten der berekeningen voor de waterverdeling en waterbeweging op de rivieren Scheur, Botlek, Nieuwe Maas, Oude Maas, boven en beneden het Spui en het Spui". (c. 1878), 1 stuk
- 11** Brieven van de minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffende de staatsbegroting 1880. 1879, 1 omslag
- 12** "Begroting van de waterstaatswerken, nodig ter verbetering van de Waterweg van Rotterdam naar zee", door ir. W.F. Leemans. In tweevoud. 1880, 1 omslag
- 13** "Opmerkingen omtrent den loop van vloed en eb in den mond van den Nieuwen Waterweg", door de inspecteur van het loodswezen, P. Roodzant. In drievoud. Z.j., 1 stuk
- 14-17** Verslagen en nota's.
1878, 1880 en z.j.
- 14** Voorlopig verslag. Met concepten en bijlagen. 1878, 1 pak
Concepten onvolledig.
- 15** Eindverslag. Met concepten en bijlagen. (1880), 1 pak
Het jaartal blijkt uit de notulen.
- 16** Nota n.a.v. de missive van de minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffende de vraag, of met een geringere diepte dan 65 dm. van de Waterweg genoeg kan worden genomen. Met

- bijlagen. Afschriften. 1880, 1 omslag
- 17** "Ontwerp" van het verslag, uitgebracht aan de minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, inhoudende het antwoord op de 2 nota's m.b.t. het eindverslag, door de inspecteur in algemene dienst, ir. P. Caland. Z.j., 1 deel
De nota's van ir. Caland zijn niet in het archief aanwezig.
- 18-24** Ter documentatie verzamelde stukken.
1862-1863, 1877-1879, 1882-1884 en z.j.
- 18** Handelingen der Staten-Generaal, zitting 1862-1863, betreffende het ontwerp van wet voor de Nieuwe Waterweg van Rotterdam naar zee. 1862-1863, 1 omslag
Drukwerk
- 19** Brochures betreffende waterstaatkundige onderwerpen aismede een kaart van de haven van IJmuiden. 1877-1879, 1882-1884 en z.j., 1 omslag
- 20** Overzicht van de scheepvaartbeweging langs de Nieuwe Rotterdamse Waterweg van 1872-1877 in aantal en tonnenmaat, benevens een vergelijking met het Suezkanaal 1875-1876 in tonnenmaat. Met bijlage. (c. 1877), 3 stukken
- 21** Overzicht van de "diepte op de baar van den Nieuwen Waterweg van Rotterdam naar zee in den jaren 1873-1877". (c. 1878), 1 stuk
- 22** Uittreksel uit de handelingen der Staten-Generaal over de jaren 1858-1877 met betrekking tot de aanleg van de Waterweg van Rotterdam naar zee. (c. 1878), 1 katern
- 23** "Uittreksel uit het jaarlijksch verslag over de openbare werken, betreffende den Waterweg langs Rotterdam naar zee". 1863-1876. Z.j., 1 deel
Drukwerk
- 24** Uittreksel uit de verordeningen betreffende het verkeer en de waterwegen in de verschillende provincies, Z.j., 1 stuk
Drukwerk